

Health Extension Program and Basic Health Service Directorate

የጤና ኤክስቴንሽን ፕሮግራም እና መሰረታዊ ጤና አገልግሎት ዳይሬክቶሬት

Health Extension Program and Basic Health Service Directorate is responsible for driving the strategic direction, operational performance, quality improvement of primary healthcare centers, community-based services and coordinate communicable and non-communicable disease programs.

የጤና ኤክስቴንሽን ፕሮግራም እና መሰረታዊ የጤና አገልግሎት ዳይሬክቶሬት ስትራቴጂካዊ አቅጣጫን የመምራት ፣ የአሰራር አፈፃፀም መከታተል ፣ የመጀመሪያ ደረጃ የጤና እንክብካቤ ማዕከላትን የጥራት ማሻሻያ ተግባራዊ ማድረግ፣ የማህበረሰብ አቀፍ የጤና አገልግሎቶችን እና ተላላፊ እና ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን ፕሮግራሞችን የማስተባበር ኃላፊነት አለበት።

Aim(ዓላማው)

- To improve the health status of families, particularly in rural and underserved areas, through the expansion of primary health care (PHC) coverage, with a special emphasis on maternal and child health.
- To transform the primary health care system to be more responsive, efficient, and accessible, focusing heavily on community-level engagement and quality standards.
- To end major communicable diseases by 2030
- To prevent avoidable non-communicable diseases and mental illness in Benishangul Gumuz Regional State.

ዓላማ

- የእናቶችና ህጻናት ጤና ላይ ልዩ ትኩረት በመስጠት የአንደኛ ደረጃ የጤና ክብካቤ ሽፋንን በማስፋት በተለይም በገጠር እና በቂ አገልግሎት በሌላቸው አካባቢዎች የቤተሰብን የጤና ሁኔታ ለማሻሻል።
- የመጀመሪያ ደረጃ የጤና አጠባበቅ ስርዓቱን የበለጠ ምላሽ ሰጭ፣ ቀልጣፋ እና ተደራሽ ለማድረግ፣ በማህበረሰብ ደረጃ ተሳትፎ እና የጥራት ደረጃዎች ላይ ትኩረት በማድረግ።
- በ2030 ዋና ዋና ተላላፊ በሽታዎችን ለማጥፋት.
- በቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልል ሊወገዱ የሚችሉ ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን እና የአእምሮ ሕመሞችን ለመከላከል።

Mission(ተልዕኮ)

- To reduce morbidity, mortality, and disability due to communicable, non-communicable diseases, and mental health problems and improve the health status of the Benishangul Gumuz Regional State people through strengthening Primary Health care Services with providing a comprehensive package of promotive, preventive, curative, and rehabilitative health service via a decentralized health system.

ተልዕኮ

- በተላላፊና ተላላፊ ባልሆኑ በሽታዎች እና በአእምሮ ጤና ችግሮች ምክንያት የሚደርሰውን ህመም፣ ሞት እና የአካል ጉዳተኝነትን በመቀነስ የቤኒሻንጉል ጉሙዝ ክልል ህዝብ የጤና ሁኔታን ለማሻሻል የመጀመሪያ ደረጃ ጤና ክብካቤ አገልግሎትን በማጠናከር ያልተማከለ የጤና ስርዓትን በመጠቀም የጤና ማበልጸግ፣ የበሽታ መከላከል፣ መሰረታዊ ህክምና እንዲሁም የመልሶ ማገገም አገልግሎት መስጠት ነው።

Programmatic Structure

The Health Extension Program and Basic Health Service Directorate usually functions through specific programmatic teams:

- Tuberculosis and Leprosy Prevention and Control.
- Malaria Control and Elimination.
- Mental Health and Mental Disorders.
- Neglected Tropical Diseases (NTDs) Prevention and Control.
- Prevention and Control of Non-Communicable Diseases.
- Health Extension Program
- Health Education and promotion program
- Hygiene and Environmental Health program

የፕሮግራም መዋቅር

የጤና ኤክስፐርትስ ፕሮግራም እና መሰረታዊ የጤና አገልግሎት ዳይሬክቶሬት ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ፕሮግራሞች የተዋቀረ ነው።

- የቲቢ እና የሰጋ ደዌ መከላከል እና መቆጣጠር።
- የወባ በሽታ መከላከል፣ መቆጣጠርና ማስወገድ።
- የአእምሮ ጤና እና የአእምሮ ህመሞች።
- ትኩረት የሚሹ ሀሩራማ በሽታዎች () መከላከል እና መቆጣጠር።
- ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን መከላከል እና መቆጣጠር።
- የጤና ኤክስፐርትስ ፕሮግራም
- የጤና ትምህርት እና ፕሮሞሽን ፕሮግራም
- የሀይጅን እና የአካባቢ ጤና ፕሮግራም

Responsibilities(ኃላፊነቶች)

- Give overall guidance for prevention and control of communicable, non-communicable diseases and mental health problems.
- Ensuring the implementation of strategies and manuals Developed at the national level for prevention and control of communicable, non-communicable diseases, and mental health and mental disorders.
- Conduct advocacy on communicable diseases, NCDs, and mental health disorders and their risk factors to increase the awareness and commitment of political leaders, health managers, and health care workers.
- Promote healthy lifestyles, reducing risk factors, and providing integrated evidence-based innovative, and cost-effective public health and clinical interventions.
- Creation of public awareness; improve survival by early recognition; improve diagnosis, treatment, and care;

- Promote surveillance, registration, and research; foster partnership, collaboration, and innovation; integration; and promotion of community involvement and participation.
- Strengthen Regional, zonal & PHC capacity for communicable and non-communicable risk factors surveillance and research for prevention and control of the diseases.
- Strengthen inter & intra cooperation and advocacy to raise the priority accorded to prevention and control of both communicable and non-communicable diseases in the development agenda and in nationally agreed development goals.
- Develop funding proposals for mobilization of financial resources for prevention and control of communicable, non-communicable diseases and mental health disorders.
- Coordinate the efforts of bilateral and multilateral organizations, and the community at large in jointly working to combat disease burden and to achieve the set program-specific objectives and sustainable development goals (SDGs).
- Implement and follow up of Health Extension Program Optimization Implementation, School Health Program Implementation, Community Engagement and Empowerment, Primary Health Care reforms & Woreda Transformation Agenda.
- Promotes hygiene education and community awareness to reduce vector-borne diseases and improve health.
- Strengthening primary healthcare through prevention and improving urban and rural sanitation infrastructure at community and institution.

ኃላፊነቶች

- ተላላፊ፣ ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን እና የአእምሮ ጤና ችግሮችን ለመከላከል እና ለመቆጣጠር አጠቃላይ መመሪያን ይሰጡ።
- ተላላፊ፣ ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን እና የአእምሮ ጤና እና የአዕምሮ ህመሞችን ለመከላከል እና ለመቆጣጠር ስትራቴጂዎችን፣ መመሪያዎችን እና የትግበራ መመሪያዎችን ማዘጋጀት።
- የፖሊሲ አውጪዎችን፣ የጤና አስተዳዳሪዎችን እና የጤና አጠባበቅ ሰራተኞችን ግንዛቤ እና ቁርጠኝነት ለማሳደግ በሚተላለፉ በሽታዎች፣ ኤንሲዲዎች፣ እና የአእምሮ ጤና መታወክ እና የአደጋ መንስኤዎቻቸው ላይ የጥብቅና ስራ መስራት። ጤናማ የአኗኗር ዘይቤዎችን ማስተዋወቅ፣ የአደጋ መንስኤዎችን መቀነስ እና የተቀናጀ በማስረጃ ላይ የተመሰረተ ፈጠራ እና ወጪ ቆጣቢ የህዝብ ጤና እና ክሊኒካዊ ጣልቃገብነቶችን ማቅረብ።
- የህዝብ ግንዛቤ መፍጠር፣ ቀደምት እውቅና በመስጠት መዳንን ማሻሻል፣ ምርመራን፣ ህክምናን እና እንክብካቤን ማሻሻል፣ ክትትልን፣ ምዝገባን እና ምርምርን ማሳደግ፣ አጋርነትን፣ ትብብርን እና ፈጠራን ማሳደግ፣ ውህደት፣ እና የማህበረሰብ ተሳትፎ እና ተሳትፎን ማስተዋወቅ።
- ተላላፊ እና ተላላፊ ያልሆኑ የአደጋ መንስኤዎችን ክትትልና ምርምር በሽታዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር ሀገራዊ አቅምን ማጠናከር።
- ተላላፊ እና ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር በልማት አጀንዳዎች እና በአለም አቀፍ ስምምነት የተደረሰባቸው የልማት ግቦች ላይ ቅድሚያ የሚሰጠውን ትኩረት ለማሳደግ አለም አቀፍ ትብብር እና ድጋፍን ማጠናከር።
- ተላላፊ፣ ተላላፊ ያልሆኑ በሽታዎችን እና የአእምሮ ጤና እክሎችን ለመከላከል እና ለመቆጣጠር የገንዘብ ምንጮችን ለማሰባሰብ የገንዘብ ድጋፍ ሀሳቦችን ማዘጋጀት።
- የሁለትዮሽ እና የባለብዙ ወገን ድርጅቶች እና የህብረተሰቡ አጠቃላይ ጥረቶችን በማስተባበር የበሽታውን ሽክም ለመቋቋም እና የተቀመጡ መርሃ ግብሮችን እና የዘላቂ ልማት ግቦችን ለማሳካት በጋራ በመስራት ላይ።
- የከተማ እና የገጠር የመጀመሪያ ደረጃ የጤና እንክብካቤ ርዕረም መተግበርና መከታተል.
- የጤና ኤክስፔንሽን ፕሮግራም ፍጥነት ካርታ መተግበር እና መከታተል፣ የትምህርት ቤት ጤና ፕሮግራም መተግበር እና መከታተል፣ የማህበረሰብ ተሳትፎን እና ማብቃትን መንደፍ፣ መተግበር እና መከታተል እንዲሁም የወረዳ ትራንስፎርሜሽን ኢኒሼቲቭ መተግበር እና መከታተል.

Core Key Activities(ዋና ዋና ተግባራት)

- ✚ **Strategic planning and implementation:** - Plans and implements short and long-term strategic plans to ensure that disease prevention activities are strengthened and sustained.
- ✚ **Regionalize and implement national program implementation guidelines**
- ✚ **Program Coordination and Management:** - Coordinate and manage programs to prevent and control communicable and non-communicable diseases, prevent and control tropical diseases that require attention, improve mental health services, health extension programs, hygiene and environmental health care, enhance community health awareness, and improve community participation strategies.
- ✚ **Carrying out advocacy, mobilization and partnership/collaboration activities:** Carrying out advocacy and mobilization activities around the programs under the directorate, finding resources, distributing them efficiently, using resources in a cost-effective manner, coordinating partners/stakeholders, working in collaboration and carrying out support activities;
- ✚ **Strengthening control over the provision and use of resources:** Identifying the medical and related resources needed for the programs under the directorate, preparing micro-plans, purchasing/monitoring their implementation, providing and distributing them, and monitoring and controlling the appropriate use of the distributed resources.
- ✚ **Carrying out capacity building activities:** - To identify capacity gaps and conduct continuous capacity building activities on stimulation, strengthening and emerging implementation methods for new and existing professionals, health extension workers and community volunteers at all levels to enable the programs under the Directorate to provide accessible and quality services;

- ✚ **Conducting survey, research and monitoring activities:** - Conducting survey and monitoring activities to identify risk factors for infectious diseases to prevent them from occurring in the form of epidemics, conducting research to enable effective and timely detection, diagnosis and treatment of various types of diseases, and conducting monitoring to ensure that they do not become a health problem for the community, strengthening planning implementation monitoring, mentorship and evaluation activities, working diligently to ensure an information-based decision-making system, and implementing performance improvement strategies,
- ✚ **Design, lead, and implement social behavior change strategies:** Design and implement various SBC strategies to increase community awareness of disease prevention, control and promote health services, and bring about behavior change.
- ✚ **Strengthen WASH activities:-** such as constructing toilets (HHs and Institution Sanitation), improving water supply access, promoting handwashing with soap, safe excreta disposal, and education on hygiene practices to prevent illnesses like diarrhea and cholera.

ዋና ዋና ተግባራት

- **ስትራቴጂካዊ እቅድ ማውጣት እና መተግበር:-** የጤ/ኤክ/ፕ/ እና የበሽታ መከላከል ስራዎች የተጠናከሩ እና ቀጣይነት እንዲኖራቸው የአጭርና የረጅም ጊዜ ስትራቴጂካዊ ዕቅድ በማቀድ ተግባራዊ ያደርጋል
- **ሀገራዊ የፕሮግራሞች ማስተግበሪያ መመሪያዎች መሰረት በማድረግ ክልላዊ ማድረግ እና ተግባራዊ ማድረግ**
- **ፕሮግራም ማስተባበር እና መምራት:-** ተላላፊና ተላላፊ ልሆኑ በሽታዎች መከላከልና መቆጣጠር፣ ትኩረት የሚሹ ሀሩራማ በሽታዎች መከላከልና መቆጣጠር፣ የአዕምሮ ጤና አገልግሎት ማሻሻል፣ የጤና ኤክስቴንሽን ፕሮግራም፣ የሀይጅንና አካባቢ ጤና አጠባበቅ፣ የማህበረሰቡ የጤና ንቃተ ህሊናን ማጎልበት እና የማህበረሰብ ተሳትፎ ስልቶችን ማሻሻል ፕሮግራሞች የማስተባበርና የመምራት ተግባራትን ማከናወን.
- **የኢድቫኤሲ፣ ንቅናቄ እና የአጋርነት/ትብብር/ ተግባራትን ማከናወን:-** በዳሬክቶሬቱ ስር ባሉት ፕሮግራሞች ዙሪያ የኢድቫኤሲና ንቅናቄ ስራዎችን ማከናወን፣ የሀብት ማፈላለግ፣ ፍታዊ በሆነ መልኩ ማሰራጨት፣ ወጪ ቆጣቢ በሆነ መልኩ ሀብትን መጠቀም፣ የአጋር አካላትን/ባለድርሻ አካላትን/ ማስተባበር፣ በትብብር መሰራት እና የመደገፍ ተግባራትን ማከናወን፣

- **የግብዓት አቅርቦትና አጠቃቀም ቁጥጥር ማጠናከር:-** በዳሬክቶሬቱ ስር ባሉት ፕሮግራሞች የሚያስፈልጉትን የህክምና እና ተያያዥ ግብዓቶችን መለየት፣ ማይክሮ ፕላን/ዝርዝር ዕቅድ ማዘጋጀት)፣ግዢ መፈጸም/እንዲፈጸም መከታተል/፣ ማቅረብና ማሰራጨት፣ የተሰራጨውን ግብዓት በተገቢው መልኩ ጥቅም ላይ መዋሉን ክትትልና ቁጥጥር ማድረግ፣
- **የአቅም ግንባታ ተግባራትን ማከናወን:-** በዳሬክቶሬቱ ስር ያሉት ፕሮግራሞች ተደራሽ እና ጥራቱን የጠበቀ አገልግሎት እንዲሰጥ ለማስቻል በየደረጃው ላሉት ለአዲስና ለነባር ባለሙያዎች፣ ለጤና ኤክስቴንሽን ባለሙያዎች እና ለማህበረሰብ በጎ ፈቃደኞች የአቅም ክፍተቶችን በመለየት የማነቃቂያ፣ የማጠናከሪያና አዲስ በሚወጡ ትግበራ ዘዴዎች ዙሪያ ተከታታይነት ያለው የአቅም ግንባታ ተግባራትን ማከናወን፣
- **የቅኝት፣ የምርምር እና የክትትል ተግባራትን ማከናወን:-** ተላላፊ በሽታዎች በወረርሽኝ መልክ እንዳይከሰቱ አጋላጭ ሁኔታዎችን ቀድሞ በመለየት የቅኝትና የአሰሳ ተግባራትን ማከናወን፣ የተለያዩ የበሽታ ዓይነቶች ውጤታማ በሆነ መልኩ በወቅቱ ለመለየት፣ ምርመራ ለማድረግና ህክምና ለመስጠት እንዲያስችል እና የማህበረሰቡ የጤና ችግር ወደማይሆኑበት ደረጃ ለማድረስ የምርምር ስራዎችን ማከናወን እንዲከናወን ክትትል ማካሄድ፣ የዕቅድ አፈፃፀም ክትትል፣ ሜንተርሺፕ እና ግምገማ ተግባራትን በማጠናከር መረጃን መሰረት ደረገ የውሳኔ አሰጣጥ ስርዓት እንዲኖር በትኩረት መስራትና የአፈፃፀም ማሻሻያ ስልቶችን ተግባራዊ ማድረግ፣
- **የማህበረሰብ የባህሪ ለውጥ ስትራቴጂዎችን መንደፍ፣መምራት እና መተግበር:-** ህብረተሰቡ ስለበሽታ መከላከልና መቆጣጠር እንዲሁም የጤና አገልግሎት ያለውን ግንዛቤ ለማሳደግና የባህሪ ለውጥ ለማምጣት የተለያዩ የኤስቢሲ ስትራቴጂዎችን ነድፎ ተግባራዊ ማድረግ።
- **የሳይንስ እና ህይደት አገልግሎቶችን ትግበራን ማጠናከት:-** የመጠኑን ቤቶች ግንባታ (በቤተሰብ እና በተቋማት ደረጃ)፣ የውኃ አቅርቦት እና አጠቃቀም ማሻሻል፣ እጅን በሰሙና መታጠብ፣ ደህንነቱ የተጠበቀ የቆሻሻ አወጋገድ፣ እንደ ተቅማጥና ኮሌራ ያሉ በሽታዎችን ለመከላከል በንጽህና አጠባበቅ ላይ ትምህርት መስጠት።